

Baldev Raj v. Pushpa Rani (Gujral, J.)

ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਅਪਰਾਧੀ

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਗੁਜਰਾਲ ਜੇ.

ਬਲਦੇਵ ਰਾਜ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

PUSHPA RANI — ਜਵਾਬਦਾਰ।

1968 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 175-ਆਰ

ਦਸੰਬਰ 16, 1969

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (V of 1898)- ਧਾਰਾ 488 ਅਤੇ 489(2) — ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ (1955 ਦਾ XXV)- ਸੈਕਸ਼ਨ 10- ਧਾਰਾ 488 ਅਧੀਨ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਆਰਡਰ ਪਤਨੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ—ਪਤੀ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ— ਅਜਿਹਾ ਫਰਮਾਨ—ਕੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 488(4) ਅਤੇ 489(2) ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 489(2) ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਬਦਲਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 489(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਮੰਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਮੰਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ। ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਬਦਲੇ। ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਪਤੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪਤਨੀ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ 12' 03 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਮੀਕਰਨ 'ਤਿਆਗ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਧਿਰ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਆਹ ਲਈ ਤਿਆਗਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਟੋਪੀ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਤਨੀ ਕੋਲ ਪਤੀ ਨਾਲ ਨਾ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਸੰਘਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਡਿਕਰੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਆਰਡਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਨਿਆਂਇਕ ਵੱਖਰਾ (ਪਾਰਸ '4 ਅਤੇ 5)

ਸ੍ਰੀ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਮ, ਦੂਜੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੁਆਰਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਸੰਘਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੇਸ, ਮਿਤੀ 19 ਅਗਸਤ, 1968 ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਾਸੇ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦਰਾ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਵੀਪੀ ਐਸ ਹਰਦਾ, ਇੱਕ ਡੀਵੋਕੇਟ।

ਨਿਰਣਾ

ਗੁਜਰਾਲ, ਜੇ.—ਇਹ ਦੂਜੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਮਿਤੀ 22 ਅਕਤੂਬਰ, 1968 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੈ; ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਫਸਟ ਕਲਾਸ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 19 ਅਗਸਤ, 1968 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(2) ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਪੁਸ਼ਪਾ ਰਾਣੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਬਲਦੇਵ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬਲਦੇਵ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਅਲਹਿਦਗੀ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਪੁਸ਼ਪਾ ਰਾਣੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ IN-* ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਨਿਆਂਇਕ ਲਈ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ; ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਰਾਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਤੀ ਦੀ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਬਲਦੇਵ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ 19 ਅਗਸਤ, 1968 ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਤੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਦੇਣ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ।

(3) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਿਆਂਇਕ ਅਲਹਿਦਗੀ ਲਈ ਡਿਕਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ, ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 489 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ: -

“488(4) ਕੋਈ ਵੀ ਪਤਨੀ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਭੱਤਾ ਲੈਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇੱਥੇ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੈ: ਵਿਭਚਾਰ, ਜਾਂ ਜੇ, “ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਢੁਕਵੇਂ ਕਾਰਨ ਦੇ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੇ ਉਹ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ।

* : * ਸੀ . » * -*

“489(2) ਜਿੱਥੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਧਾਰਾ 488 ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਜਾਂ ਵੱਖਰਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਦਲੇ।”

Baldev Raj v. Pushpa Rani (Gujral, J.)

(4) ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 489(2) ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਬਦਲਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 489(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾ- ਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਮੰਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋ ਵਿਜ਼ਨ ਨੂੰ ਮੂਰਤੀਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਵਿਚ ਜੇਠਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸ. ਗਿਆਨ ਕੌਰ (1), ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਆਧਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹੀ ਆਧਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਤਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਅਧੀਨ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(5) ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪਤੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪਤਨੀ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਐਕਟ. ਸਮੀਕਰਨ 'ਤਿਆਗ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਧਿਰ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਆਹ ਲਈ ਛੱਡਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਇਸ ਤੋਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਆਂਇਕ ਅਲਹਿਦਗੀ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਤਨੀ ਕੋਲ ਪਤੀ ਨਾਲ ਨਾ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਸੰਘਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(6) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਸੇਲਾਪਾ ਚੋਟਿਆਰ ਬਨਾਮ ਸਿਵਾਗਾਮੀ ਅਚੀ (2) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਅਸੰਗਤ ਖੋਜ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ। ਵੱਲੋਂ ਮਦਰਾਸ ਕੇਸ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ

(1) ਸੀ.ਆਰ. ਦੁਬਾਰਾ. 1963 ਦੇ 937 ਨੇ 16 ਮਾਰਚ, 1964 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

(2) 1964 (1) Crl. ਐਲਜੇ 242

ਰਾਜੂ, ਦਹਿਆਲਾਲ ਅਮਤਲਾਲ ਭਗਤ ਬਨਾਮ ਬਾਈ ਮਧੁਕਾਂਤ, (3) ਵਿਚ ਜੇ.

“ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(1) (ਏ) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 10(1) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਪ-ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਧਾਰਾ (4), ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਧਾਰਾ 488, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਕੁਝ ਸੰਬੰਧ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪ੍ਰਬਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਦਹਿਆਲਾਲ ਅਮਤਲਾਲ ਭਗਤ ਦੇ (3) ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜੂ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਮੈਂ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਜੇਠਾ ਸਿੰਘ (1) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੇਦੀ ਦੇ ਗੈਰ-ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਵੀ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। ਰੇਵੇਂਦਰ ਕੌਰ ਬਨਾਮ ਅਚੰਤ ਦਲਦਲ, (4) ਵਿੱਚ, ਅੱਲ੍ਹਾ ਅਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਮੇਲਪੱਛਾ ਛੱਤਿਆਰ ਦੇ (2) ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

"ਬਿਨੈਕਾਰ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਇੱਕ ਜੱਜ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਮੇਲਪੱਛਾ ਚੇਟੀਅਰ ਬਨਾਮ ਸਿਵਾਗਾਮੀ ਅਚੀ (2) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਅਸੰਗਤ ਸਿੱਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਢੁਕਵਾਂ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਮੈਂ ਉਸ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।"

(7) ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ, ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੋ ਅਤੇ ਮੈਂ 19 ਅਗਸਤ, 1968 ਦੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਾਂ, ਅਤੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਪਤਨੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਾਂ! ਉਸਦੇ ਲਈ. ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਲਈ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅੱਗੇ ਵਧੇਗੀ।

ਐਨ. ਕੇ. ਐਸ

(3) ਏਆਈਆਰ 1965 ਗੁਜਰਾਤ 247

(4) ਏਆਈਆਰ 1966 ਸਾਰੇ. 133.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ

Baldev Raj v. Pushpa Rani (Gujral, J.)